

गुठीचौर गाँउपालिका
गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालय
धलमुडी जुम्ला
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

विपद पिडित उद्धार तथा राहत वितरण कार्यविधि २०८३

बैठक संख्या ३०

मिति: २०८३।०३।१६ गते

समय: बिहान: ६ वजे

स्थान: गुठिचौर गाँउपालिका को कार्यालय धलमुडि जुम्ला

माथी उल्लेखित मिति समय र स्थानमा यस गुठिचौर गाँउपालिका उपाध्यक्ष एवम कार्यवाहक अध्यक्ष श्री शान्ति कुमारी मल्ल भण्डारी ज्यूको अध्यक्षतामा गाँउकार्यपालिका बैठक बसी तपसिल बमोजिमको उपस्थितिमा निम्न बमोजिमको निर्णय गरीयो ।

सम्मति

क्र.सं.	नामथर	पद	दस्तखत
१	श्री शान्ति कुमारी मल्ल भण्डारी	कार्यवाहक अध्यक्ष	Shel
२	श्री अर्जुन कुमार महतारा	१ नं वडा अध्यक्ष	
३	श्री दिप बहादुर ऐडी	२ नं वडा अध्यक्ष	
४	श्री ईन्द्र बुढा	३ नं वडा अध्यक्ष	
५	दिवादत्त न्यौपाने	४ नं वडा अध्यक्ष	
६	बमन बहादुर महत	५ नं वडा अध्यक्ष	
७	बमन्ति बुढा	कार्यपालिका सदस्य	
८	श्री नन्दरुपा न्यौपाने	कार्यपालिका सदस्य	
९	श्री वास्मति कामी	कार्यपालिका सदस्य	
१०	देउराम नेपाली	कार्यपालिका सदस्य	
११	देव बहादुर बुढथापा	सचिव	

सहयोगी कर्मचारीहरु

क्र.सं.	कर्मचारीको नाम थर	पद	दस्तखत
१	श्री गंग प्रसाद पाण्डे	अधिकृत छैटौं	
२	श्री राजेन्द्र बहादुर खत्री	प्रशासकिय अधिकृत	
३	श्री विष्णु बहादुर शाही	लेखा अधिकृत	
४	श्री गंगा प्रसाद कुमाई	सि अ हे व अधिकृत छैटौं	
५	श्री सुनमाया भण्डारी		

Handwritten signatures and notes at the bottom of the page, including a large signature on the left and the name 'Shanul' on the right.

विपद निडित उद्धार तथा राहत वितरण सम्बन्धी कार्यविधि २०८३

दोश्रो संसोधन

विपद र गैर प्राकृतिक विपदमा परी मानविय तथा भौतिक क्षति पुगेका ब्याक्ति परिवार वा समुदायलाई उद्धार तथा राहत उपलब्ध गराउने कार्यलाई सरल सहज पारदर्शी र प्रभावकारी बनाई विपद राहत वितरणलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्न तथा विपद परिवारलाई वितरण गरिने राहतमा एकरूपता कायम गर्न साथै राहत वितरण एवं वितरणलाई सरल एवं विश्वसनीय बनाउने उदेश्यले स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा २७ को उपदफा (१) बमोजिम विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५ को दफा २७ को उपदफा (१) बमोजिम प्रयोग गरी गुठिचौर गाउँपालिकाले यो मापदण्ड बनाई जारी गरेको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

विपद निडित र प्रारम्भ: (१) यस मापदण्डको नाम "विपद राहत वितरण सम्बन्धी मापदण्ड" हुनेछ ।

यो मापदण्ड तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा र व्याख्या

विपद वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस मापदण्डमा:-

(क) "गैर प्राकृतिक विपद" भन्नाले महामारी, अनिकाल, डढेलो, कीट वा सूक्ष्म जीवाणु आतंक, पशु रोग, च्यान्डामिक फलू, प्लेग रोग, सर्पदंश, जनावर आतङ्क, खानी, हवाई, विपदा वा औद्योगिक दुर्घटना, आगलागी, विषाक्त ग्याँस, रसायन वा विकिरण चुहावट, ग्याँस विस्फोटन, विषाक्त वायु सेवन, वातावरणीय प्रदूषण वन विनाश वा भौतिक संरचनाको क्षति तथा विपद उद्धार कार्यमा हुने दुर्घटना वा यस्तै अन्य गैर प्राकृतिक कारणले उत्पन्न विपद सम्झनु पर्छ ।

(ख) "प्राकृतिक विपद" भन्नाले हिमपात, असिना, हिमपहिरो, हिमताल विस्फोटन, अतिवृष्टि, ज्वालामुखी, बाढी, पहिरो तथा भू-स्खलन, डुवान, खडेरी, आँधी, हुरी बतास, शीत लहर, तातो लहर, चट्याङ्ग, भूकम्प ज्वालामुखी विस्फोट, डढेलो वा यस्तै अन्य प्राकृतिक कारणले

जुनसुकै विपद् सम्झनु पर्छ

"विपद् भन्नाले" कुनै स्थानमा आपतकालीन अवस्था सिर्जना भई जनधनको क्षतिको साथै व्यवस्थापन र वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्ने प्राकृतिक वा गैरप्राकृतिक विपद् सम्झनु पर्छ ।

"सिद्धि भन्नाले" गुठिचौर गाउँपालिका भित्र प्राकृतिक वा मानविय विपद्को सम्भावित मानवीय वा भौतिक क्षति पुगेको व्यक्ति वा परिवार सम्झनु पर्छ ।

"सह" भन्नाले गुठिचौर गाउँपालिकाले प्रदान गर्ने नगद वा जिन्सी लगायतका सेवा सुविधा सम्बन्धित सहायतालाई सम्झनु पर्दछ ।

"विपद् जोखिम न्यूनीकरण" भन्नाले विपद् पूर्व गरिने जोखिमको विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन, विपद् रोकथाम वा विपदबाट हुने क्षतिको न्यूनीकरण तथा विकासका कार्यमा विपद् जोखिमलाई सम्बन्धी कार्य सम्झनु पर्छ ।

"विपद् व्यवस्थापन" भन्नाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण, विपद् प्रतिकार्य र विपद् पुनर्लाभ सँग सम्बन्धित सम्पूर्ण क्रियाकलाप सम्झनु पर्छ ।

"विपद् कोष" भन्नाले गुठिचौर गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन कोषलाई सम्झनु पर्दछ ।

"समिति" भन्नाले गाँउ विपद् व्यवस्थापन समिति सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

विपद् व्यवस्थापन पुर्वतयारी

विपद् व्यवस्थापनको पुर्वतयारी: (१) गुठिचौर गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन समितिले आफ्नो क्षेत्रभित्र विपद् पुर्वतयारीको कार्य गर्नु पर्दछ ।

(२) बमोजिम विपद् व्यवस्थापनको पुर्वतयारी गर्दा पुर्व सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाई जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्न खोज उद्धारमा प्रयोग हुने सामग्रीको भण्डारण गर्ने साथै पुर्व सूचनालाई बिभिन्न माध्यमबाट तत्काल जनसमुदायमा पुर्याउने, विपदको दैनिक सम्बन्धित प्रतिवेदन प्रकाशन गर्ने, सामाजिक संचार माध्यम बाट समय समय मा प्रकाशन गर्ने, बिभिन्न होडीडबोर्डका माध्यमबाट सचेतना जगाउन कृयाकलाप संचालन गर्नुपर्ने ।

गुठिचौर गाँउपालिकाले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने, तालिम
संचालन गर्ने, तालिम प्राप्त जनसक्तिको सुचि तयार गर्ने, राहत सामाग्रीको तथ्यांक
विपदका समयमा त्यस्ता सामाग्रीको सहज उपयोग हुनसक्ने गरी व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

विपदको समयमा पिडित परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा राखी स्वास्थ्य सेवा लगायतका
सेवाहरु संचालन गर्न शिविरहरु संचालन गर्नु पर्ने अवस्था समेतको आकलन गरी
विपद व्यवस्थापन समिति र स्थानिय पालिका विपद व्यवस्थापन समिति ले आपसि
कार्य सम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

बस्तिमा परेका बस्तिको पहिचान गरी त्यस्ता बस्तिको संरक्षण गर्न तथा बस्ति स्थानान्तरण
सम्बन्धमा जोखिम सम्वेदनशील भु उपयोग योजना लागु भएकोमा सो अनुरूप र त्यस्तो योजना
द्वारा सुरक्षित स्थान पहिचान गरी कार्यकारी समिति र जिल्ला विपद व्यवस्थापन
समितिले अस्थाई आवास व्यवस्थापनको योजना तयार गर्नुपर्नेछ ।

व्यवस्थापन: स्वीकृत कार्यक्रमको परिधि भित्र रही गाँउपालिकाले विपदको समयमा
प्रथामिक उपचारको लागी आवश्यक खोज तथा उद्धारकर्मी सहितको जनसक्ति
गठान गर्नु पर्नेछ ।

विपद उद्धार सामाग्री भण्डारणको व्यवस्था: कार्यकारी समितिले विपद उद्धार कार्यमा आवश्यक
सामाग्री पालिका भित्र भण्डारको लागी जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति प्रदेश विपद
व्यवस्थापन केन्द्र र सम्बन्धित मन्त्रालयमा समन्वय गरी सामाग्री व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ ।

विपद उद्धार सामाग्री ढुवानि को व्यवस्था: (१) जिल्ला प्रशासन कार्यालय र गाँउपालिकाले
समन्वयमा विपद उद्धार तथा राहतका सामाग्री भण्डारण केन्द्र बाट पिडित भएको क्षेत्र
ढुवानि गर्नु पर्नेछ ।

(२) बमोजिम ढुवानि गर्दा सम्भव भएसम्म सडक यातायात पुगेको ठाँउमा सडक
साधनको प्रयोग गर्नु पर्नेछ । यस्तो अवस्थामा सम्भव भयसम्म सार्वजनिक निकायमा
सवारी साधनको प्रयोगलाई प्रथामिकता दिनुपर्नेछ ।

(३) सडक यातायात नपुगेको वा सडक यातायात अवरोध भएको अवस्थामा विपद घटेको स्थान
अपतकालिन उद्धार राहत सामाग्री ढुवानि गर्न जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति प्रदेश
विपद व्यवस्थापन समिति र वा मन्त्रालय संग समन्वय गरी मितव्ययी ढंगले उपयुक्त र छरीतो
साधनको प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

(४) स्थानिय तहले आफ्नै खर्चमा विपद उद्धार तथा राहत सामाग्री ढुवानिका लागी मितव्ययी
साधनको प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

विपद उद्धार, प्रथामिक उपचार, तत्काल राहत र अस्थायी बसोबास सम्बन्धि व्यवस्था

विपद उद्धार कार्य: (१) विपद उद्धार कार्यमा दफा ४ बमोजिमका जनसक्तिलाई गाँउपालिका विपद व्यवस्थापन समितिले विपद उद्धारको कार्यमा परीचालन गर्न सकेछ ।

(२) विपद उद्धार कार्यमा थप जनसक्ति आवश्यक परेमा गाँउपालिका विपद व्यवस्थापन समितिले सम्बन्धित जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति वा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले सुरक्षा निकाय संग सम्न्धन गरी जनसक्ति व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ ।

प्रथामिक उपचारको व्यवस्था गर्नुपर्ने: (१) विपदमा परी घईते भएका पिडित लाई प्रथामिक उपचार वा लागी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने जिम्मेवारी स्वास्थ्य शाखा र सम्बन्धित वडामा रहेको स्वास्थ्य केन्द्रको हुनेछ ।

(२) उपदफा १ बमोजिम प्रथामिक उपचार गरेको घईतेको अवस्था गम्भीर भएमा स्वास्थ्य शाखा र सम्बन्धित वडामा रहेको स्वास्थ्य केन्द्रको समन्वयमा एम्बुलेन्स वा अन्य साधन बाट सुविधा सम्पन्न गरिको स्वास्थ्य संस्था सम्म पुर्याउने व्यवस्था गाँउपालिका विपद व्यवस्थापन समितिले मिलाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा २ बमोजिम घाईको अवस्था गम्भीर भई स्थानिय स्वास्थ्य संस्थामा उपचार हुन नसके तत्काल उपचार नभएमा घाईते व्यक्तिको ज्यान जानसक्ने भई थप सुविधार भएको स्वास्थ्य संस्थामा उपचार गर्नु पर्ने भनी सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था वा गाँउपालिका विपद व्यवस्थापन समितिले सम्बन्धित जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति ले वा प्रदेश विपद व्यवस्थापन समिति वा स्वास्थ्य सेवा उपरुक्त यातायातको साधन मार्फत उपचार स्थल सम्म लैजाने व्यवस्था मिलाउन सकेछ ।

तत्काल राहत उपलब्ध गराउनु पर्ने: (१) गाँउपालिका विपद व्यवस्थापन समितिले पिडित लाई तत्काल आवश्यक पर्ने खाध्य तथा गैर खाध्य राहत सामाग्री उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा १ बमोजिम राहत सामाग्री वतरण गर्दा पिडितहरुको वर्गीकरण गरी उनिहरुको आवश्यकता लाई मध्यनजर गरी समताका आधारमा वितरण गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा १ बमोजिम उपलब्ध गराईने राहत सामाग्रीको व्यवस्थापनमा गाँउपालिका विपद व्यवस्थापन समितिले जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति वा अन्य दातृ निकाय संग सहयोग लिन सकेछ ।

१. बन्यायी बसोवासको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने: (१) विपदका कारण आफ्नो बसोवास स्थल
मुनिको घर परिवारका सदस्य लाई कार्यकारी समितिको समन्वयमा दफा ३ को उपदफा ५
अनुसारको स्थानमा अस्थाई बसोवासको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा १ बमोजिम बसोवासको व्यवस्थापन गर्दा सुरक्षा संवेदनसिलता लाई मध्यनजर गर्दै
समाजका आधारमा बसोवासको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

२. इतिको विवरण संकलन गर्नुपर्ने: विपदको घटना घटेपछि सम्बन्धित वडाको समन्वयमा
सम्बन्धित जनघनको क्षतिको पुर्ण विवरण संकलन गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद ४

कोषको व्यवस्था

१. कोषबाट व्यहोरिने: (१) विपदका कारण आफ्नो चल अचल सम्पत्ति क्षति भई तत्काल खान
लाग्ने अथवा आधारभुत आवश्यकता परीपुर्ती गर्न असमर्थ घर परिवारलाई राहत स्वरुप
समाजबाट बराहने सहयोग गाँउपालिका विपद् व्यवस्थापन कोषबाट व्यहोरिने छ ।

(२) उपदफा १ बमोजिम को कोष गाँउपालिका ले छुट्टै कार्यविधि निर्माण मार्फत स्थापना गर्नु
पर्नेछ ।

परिच्छेद ५

राहत वितरण सम्बन्धि व्यवस्था

१. निवेदन दिनुपर्ने: विपदको घटनाबाट पिडित ब्यक्ति वा निजको हकवालाले दफा १६
अनुसारको राहत प्राप्त गर्नको लागी अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा विपद शाखामा विपदको
घटना घटेको साठी दिनभित्र निवेदन दिनुपर्नेछ ।

२. विवरण पठाउनु पर्ने: (१) दफा १३ बमोजिम पेश भएको निवेदन विपद शाखाले अनुसूची २
अनुसारको विवरण तयार गरी जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिमा पठाउनु पर्नेछ । र सो
अनुसार लाई विपद पोर्टलमा अध्यावधिक गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा १ बमोजिम प्रतिवेदन तयार गर्दा दफा ११ बमोजिमको क्षतिको विवरण, दफा १३
अनुसारको निवेदन प्रहरी मुचुल्का, स्वास्थ्य संस्था बाट जारी भएको बिल भर्पाइको विवरण र
सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारीस गाँउपालिका विपद व्यवस्थापन समितिले गरेको निर्णय
समायतका कागजातका आधारमा तयार गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपरका २ बमोजिम कागजात संकलन गर्दा पिडित पक्षले पेश गरेको बाहेकका कागजात (प्रहरी नुचुक्का, स्थलगत प्रतिवेदन, लास जाँच प्रतिवेदन) सम्बन्धित प्रहरी चौकी वा विपदको घटना स्थलमा प्रतक्ष रुपले खटिने प्रहरी टोली प्रमुख बाट संकलन गर्नुपर्नेछ ।

(४) रकम उपलब्ध गराउनु पर्ने: दफा १४ (१) बमोजिमको विवरण प्राप्त भएपछि गाँउपालिकाले विपद व्यवस्थापन कोष बाट यस कार्यविधिमा तोकीए बमोजिम को रकम उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(५) यस कार्यविधिमा उल्लेखित प्रकृतिका विपदका घटनाको कारण बाट क्षति पुगेका पिडितलाई दफा १६ को अधिनमा रही रकम प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

(६) दफा १६ मा उल्लेखित विपदका घटना बाहेकका अन्य घटनाका सम्बन्धमा गाँउपालिका विपद व्यवस्थापन समितिले राहत उपलब्ध गराउन आवश्यक छ भनी निर्णय गरेमा यस कार्यविधिमा उल्लेखित सीमाभित्र रही राहत वितरण समितिले निर्णय गरे बमोजिम राहत रकम उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

(७) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, अन्य स्थानिय तहहरु बाट आधिकारीक रुपले अनुरोध भई बमोजिम कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम नगत तथा बस्तुगत सहायता उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

(८) राहत रकम प्रदान गरीने आधार र सीमा: (१) विपद पिडितलाई देहाय बमोजिमको आधार र सीमाभित्र रही राहत वितरण समितिको निर्णय बमोजिम विपद व्यवस्थापन शाखा मार्फत राहत उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

क) विपदमा परी परीवारका सबै सदस्यको मृत्यु भएमा नजिकको हकवालाई काजकिरिया खर्च वापत एकमुष्ट पचास हजार रुपैयाँ ।

ख) विपदमा परी परीवारको कुनै सदस्यको मृत्यु भएमा प्रचलित कानून बमोजिम एकाघरको सदस्य वा नजिकको हकवाला लाई काजकिरिया खर्च वापत एकमुष्ट पन्ध्रस हजार रुपैयाँ ।

ग) विपदमा परी गम्भिर घाईते हुनेको हकमा सरकारी अस्पतालमा उपचार गराउदाँ उपचार गरेको प्रमाण पेश भएपश्चात उपचार तथा यातायात खर्च वापत प्रति व्याक्ति पन्ध्रस हजार रुपैयाँ ।

घ) पिडित बसवास गर्दै आएको आवास विपदको कारण पुर्ण रुपमा क्षति भई बस्न नमिल्ने भएको अवस्थामा अस्थाइ आवास निर्माणको लागी रु पचास हजार ।

ङ) पिडित बसवास गर्दै आएको आवास विपदको कारण पुर्ण रुपमा क्षति भई बस्न नमिल्ने भएको अवस्थामा घर निर्माण गर्ने प्रयोजनका लागी बढीमा एक लाख रुपैयाँ । तर यस्तो रकम नेपाल सरकार गृह मन्त्रालय बाट जारी विपद पिडित उद्धार र राहत सम्बन्धी मासिक अनुसार प्रदेश सरकारले व्यहोर्ने दायित्व अनुसार उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

सम्मान सरकार गृह मन्त्रालय बाट जारी विदप पिडित उद्धार र राहत सम्बन्धी
बमोजिम अनुसार प्रदेश सरकारले व्यहोर्ने दायित्व अनुसार उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

११. विपत्ति बमोजिम गर्दै आएको आवास विपदका कारण आंशिक क्षति भई मर्मत गर्नु पर्ने
व्यक्तिको मर्मत खर्चका लागी अवस्था हेरी वढीमा तिस हजार रुपैयाँ ।

१२. विपत्ति बमोजिम कुनै घर पूर्ण रुपमा क्षति भई त्यस्तो घरमा बहालमा बस्ने व्याक्ति वा
व्यक्तिको आन्तनाल क्षति हुन गएमा प्रति परीवार वढीमा पन्द्र हजार रुपैयाँ ।

१३. विपत्ति पहिलो मा परी वा जडिवुडि संकलनको क्रममा विपदको घटना मा परी कुनै व्याक्तिको
मृत्यु भएमा सब दुवानी वपत वढीमा पचास हजार र किरीया खर्च वातप पच्चिस हजार
सम्म दिन सकिने ।

१४. विपत्ति मा परी कुनै व्यक्ति वेपत्ता भई खोजी कार्यका लागी जिल्ला भित्र रु पच्चिस हजार,
जिल्ला भित्र न पचास हजार र प्रदेश बाहीर (अन्तर प्रदेश) रु पचहत्तर हजार मात्र वडा
कार्यालयको सिफारीस, प्रहरी प्रतिवेदनको आधारमा र घटना प्रमाणित गर्ने अन्य आवश्यक
समाधानको आधारमा एकाघरको नजिकको हकवालालाई प्रदान गर्न सकिने ।

१५. माथि कुन सुकै कुरा लेखिएको भएता पनि हावाहुरी वा चट्याङबाट घरको छानो वा अन्य
समान्य क्षति भएमा रु पाँच हजार देखी रु पच्चिस हजार सम्म राहत उपलब्ध गराउन
सकिने ।

१६. सोपान वस्तुको हकमा विमा नभएको भन्ने वडा कार्यालयको सिफारिस भएमा मात्र
चट्याङ, हावाहुरी, आगलागी जस्ता घटनाबाट क्षति भएका वस्तुभाउहरुको निम्न
बमोजिमको राहात रकम उपलब्ध गराउन सकिनेछः

१) विमा को राहत वितरण कार्यविधि अनुसार राहत रकम उपलब्ध गराउन सकिनेछ । विमा
नभएको हकमा यो व्यवस्था लागु हुनेछैन ।

२) निवृत्तवस कुनै व्याक्तिले अरुको पशु चौपायमा विस खुवाइ नोक्सान पुर्यायमा राहत
क्षतिपत्र समितिले छानविन गरी उपयुक्त ठहर्‍यायको खण्डमा उक्त समितिको निर्णय बमोजिम
राहत वितरण गर्न सकिनेछ ।

३) चोट विरुवाको हकमा विषय विज्ञको सिफारीस बमोजिम लाभ लागत विस्लेषण
गरी विरुवाको उत्पादनका आधारमा प्रति विरुवा रु पचास देखि अधिकतम रु एक
सम्म प्रदान गर्न सकिनेछ ।

४) वालीनालीको हकमा प्रति वर्गमीटर रु पच्चिस का दरले राहत वितरण गर्न
सकिनेछ ।

(२) उपलब्ध रकम (घ) र (ड)को प्रयोजनका लागी आवास निर्माण वा मर्मतको लागी रकम उपलब्ध गराउदा खेति भएको घरमा जतिसुकै परिवार वसेको भएता पनि एउटा घरको प्रयोजनका लागी मात्र रकम उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(३) जेष्ठ सरकारको कार्यक्रम अन्तर्गतको विमा कार्यक्रमले सम्बोधन गरेको अवस्थामा विपदका घटनाको सम्बन्धमा गाँउ विपद व्यवस्थापन समितिले विमा रकम दाबी गर्ने प्रवन्ध मिलाउनु पर्नेछ ।

(४) राहत वितरण समितिको गठनः (१) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र प्राकृतिक एवं गैर प्राकृतिक विपद् घटनाको सूचना तथा उनीहरूका परिवारलाई राहत वितरण गर्न देहाय बमोजिम राहत वितरण समिति रहने छ ।

समावेशनिका प्रमुख

अध्यक्ष

समावेशनिका उपप्रमुख

सदस्य

समावेशनिका सदस्य

सदस्य

समावेशनिका सदस्य

सदस्य

समावेशनिका तथा विपद् व्यवस्थापन समिति संयोजक सदस्य

समावेशनिका विकास शाखा

सदस्य

समावेशनिका तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख

सदस्य सचिव

(५) प्रथमिकता दिनुपर्नेः पिडितलाई उद्धार गरी अस्थायी आश्रय स्थलमा राख्दा तथा राहत वितरण गर्दा सम्बन्धित अवस्थामा रहेका सुत्केरी महिला, गर्भवति महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, किशोरी तथा अनाइगता भएका व्यक्तिहरूको पोषण स्थीतिलाई प्रथमिकता दिनु पर्नेछ ।

(६) रकम निकासी र वितरण सम्बन्धि व्यवस्थाः (१) दफा १६ बमोजिमको राहत वापतको रकम समावेशनिका विपद् व्यवस्थापन कोषबाट बेहोरीनेछ ।

(२) उपलब्ध रकम बमोजिमको खर्च सम्बन्धित विपद् व्यवस्थापन शाखाको नाममा निकासी गरीनेछ ।

(३) उपलब्ध रकम बमोजिम निकासी भएको रकम विपद् व्यवस्थापन शाखाले पिडितले उपलब्ध गराएको ब्यान्क खातामा जम्मा गरीदिनु पर्नेछ ।

(४) कोषमा रकम अपुग भएमा गाँउ कार्यपालिका बैठक बाट थप माग गरी निकासी भए बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

(५) ब्यान्क पेशी दिन सक्नेः (१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि समावेशनिका राहत वितरण समिति को निर्णय बमोजिम विपद् पिडितलाई राहत रकम वितरण गर्ने प्रयोजनको लागी विपद् व्यवस्थापन शाखालाई अग्रिम रुपमा पेशी प्रदान गर्न सकिनेछ ।

(२) उपलब्ध रकम बमोजिम प्रदान गरीएको रकम सम्बन्धित शाखाले यस कार्यविधिको

अनुसार रही राहत वितरण गर्नु पर्नेछ र सो को चौमासीक प्रतिवेदन अनुसुचि ३

बमोजिमको ढाँचामा राहत वितरण समितिमा छलफल गराई अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद ६

विविध

आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र: (१) विपद व्यवस्थापन मा सुचना प्रणालीलाई व्यवस्थित रूपमा स्थापना गरी आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र निर्माण गर्न सकिनेछ ।

उपदफा १ बमोजिम स्थानिय तहका आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र को संस्थागत क्षमता बढाउन र स्थानीय तहको आवश्यक समन्वयमा जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रले कार्य संचालन गर्न सक्नेछ ।

उपदफा २ बमोजिम समन्वय गर्दा आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रले आफुलाई प्राप्त विपद विवरण सुचना उपयुक्त माध्याम बाट विपद पोर्टलमा अध्यावधिक गरी जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

हवाई साधनको प्रयोग गर्न सकिने: (१) यस कार्यविधि बमोजिम विपद को समयमा दफा ६ को उपदफा ३ बमोजिमको आपतकालिन राहत समग्रीको तत्काल ढुवानि गर्नु परेमा र दफा ८ को उपदफा ३ बमोजिमको अवस्थामा उपयुक्त र छरीतो साधनको रुपमा हवाई साधनको प्रयोग गर्नु सकिने र स्थानीय तहको विपद व्यवस्थापन समितिको निर्णय भएको अवस्थामा जिल्ला प्रसासन निकाय मार्फत नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयमा लेखी पठाउन सक्नेछ ।

उपदफा १ बमोजिम गरीएको अनुरोधमा गृह मन्त्रालय सेवा उपलब्ध भएमा स्थानिय तहको प्रत्येक सरकार लाई खर्च व्यवस्थापनको लागी आग्रह गर्न सक्नेछ ।

उपदफा २ बमोजिम आग्रह गर्दा कर्णालि प्रदेश सरकार ले स्वीकृत गरेको विपद पिडित उद्धार राहत वितरण कार्यविधि २०७९ मा भएको व्यावस्था बमोजिम लेखि पठाउन सक्नेछ ।

राहत रकम उपलब्ध नगराईने: (१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कसरा लेखियको बमोजिम अन्यत्र आवास बनाई स परिवार स्थायी वा अस्थाई रुपमा बसोवास भएको कारण बमोजिमको बमोजिम हुनै विपदका घटना घटि विपद बाट क्षति भएमा दफा १६ को उपदफा १ को उपदफा (अ) (ब) (उ) बमोजिमको रकम उपलब्ध गराईने छैन ।

उपदफा ३ बमोजिमको नगरी निवेदन दिने व्यक्तिले उपदफा १ बमोजिमको अवस्था नभएको स्वः घोषणा गर्नु पर्नेछ ।

बमोजिमको विवरण पेश गरी राहत रकम लिएको व्यहोरा प्रमाणित भएमा
कानून बमोजिम कारवाहि गरी त्यसरी लिएको रकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर

सुचना प्रविधिको प्रयोग गर्न सकिने: यस कार्यविधि बमोजिमका कृयाकलापहरु संचालनमा
आउन सक्नेगरी काम गर्न सुचना प्रविधिको प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

बमोजिम गर्न सकिने: (१) यस कार्यविधि बमोजिम विपद व्यवस्थापन को कार्यसम्पादन गर्दा
कानून बमोजिम सरकारी गैर सरकारी संघ संस्था एवम् नागरीक समाज र दातृ निकाय
सहित प्रविधिक तथा नगद सहयोग लिन सकिनेछ ।

बमोजिम प्राप्त भएको सहयोगलाई एकद्वार संकट व्यवस्थापन प्रणाली मार्फत
गर्नुपर्नेछ ।

बमोजिम दातृ निकाय, मानवीय सहायता संस्था वा कुनै प्रकृतिको गैह्र सरकारी
संस्थाबाट वितरण गर्दा राहत वितरण योजना गाउँपालिकामा पेश गर्नुपर्ने छ ।

बमोजिम गराइएको संक्षिप्त व्यहोरा सार्वजनिक गर्नुपर्ने: (१) यस कार्यविधि बमोजिम
गर्नुपर्ने व्यक्ति वा परिवार वा संस्थाको नामावलि र प्राप्त गरेको राहतको संक्षिप्त विवरण
गाउँपालिकाले आफ्नो वेबसाइटमा वा गाउँपालिकाको सुचना पाटीमा टाँस गर्नुपर्नेछ ।

बमोजिम को विवरण

बमोजिम लेखापरीक्षण: राहत वितरण गर्ने शाखाले प्रदान गरीएको राहत रकमको लेखा
परीक्षणको आन्तरिक लेखापरीक्षण गाउँपालिकाको आन्तरिक लेखापरीक्षक बाट गराउनु पर्दछ र
लेखा परीक्षणको लागी लेखा शाखामा विवरण उपलब्ध गराउनुपर्दछ ।

बमोजिम गर्न सक्ने: यस कार्यविधि बमोजिम भएको काम कारवाहीको कार्यान्वयन का सम्बन्धमा
कार्यालय ले आवश्यकता अनुसार अनुगमन गर्न सक्नेछ ।

बमोजिमको पुनःस्थापना तथा पुन निर्माण: (१) विपदबाट क्षति भएका घर, टहरा निर्माणका
सम्बन्धित नीति तथा कानून बमोजिम जिल्ला वन कार्यालय एवं स्थानीय वन उपभोक्ता
समिति सहलियत दरमा काठ उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ ।

बमोजिम सम्बन्धित वन उपभोक्ता समितिहरुले गाउँपालिका विपद व्यावस्थापन
समिति निर्णय गरे बमोजिम निशुल्क: वा सहलियत दरमा काठ उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

३० बाधा अडकाउ फुकाउने अधिकार: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा गर्दा कुनै बाधा अडकाउ परेमा गाउँ कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अडकाउ फुकाउन सक्नेछ ।

३१ खारेजी र बचाउ: राहत सहयोग सम्बन्धी यस पूर्व गाउँ कार्यपालिकाले गरेका निर्णयहरु यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिने छ ।

अनुसूची. १

(दफा ८ सँग सम्बन्धीत)

राहत माग गर्ने निवेदनको ढाँचा

श्रीमान वडा अध्यक्ष ज्यू

..वडा कार्यालय

विषय: राहत सहयोग सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा मिति..... गतेका दिन गुठिचौर गाउँपालिका वडा नं..... टोल.....मा भएको विपद्का सम्बन्धमा विपद्बाट भएको क्षतिको राहत वितरण सम्बन्धी मापदण्ड २०८२ बमोजिम राहत सहयोग पाउँ भनी देहायको विवरणसहित यो निवेदन पेश गरेको छु छौं।

१। विपद्को घटना:

२) घाइते मृतकको नाम

नागरिकता

३) घाइते मृतकको नागरिकताको प्रमाणपत्र नं.....र जारी मिति

४) बाबुको नाम

५) आमाको नाम:

६) अनुमानित क्षतिको विवरण (परिमाण र मुल्य सहित)

७। मृतकको हकमा हकवालाको नागरिकताको प्रमाणपत्र र नाता प्रमाणित पत्र (संलग्न गर्ने।

८) प्रहरी मुचुल्का ।

९। घटनासंग सम्बन्धीत तस्विर (संलग्न गर्ने ।

(ख) यस मापदण्ड नेपालको संविधान र अन्य प्रचलित कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

अनुसूची २

दफा १४ संग सम्बन्धीत

चौमासिक राहत बितरण बवरण ढाँचा

मिति..... देखि

सम्मको

विवरण

क्र सं	विपद विवरण	वडा नं	संख्या	राहत प्रदान गरिएको रकम	जिन्सि भए खुलाउने	कौफीयत
जम्मा						

२०७३/०२/१६
आज्ञाले

टेक बहादुर बुद्धापा
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत